

Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (druhého senátu)

12. října 2017*

„Řízení o předběžné otázce – Prostor svobody, bezpečnosti a práva – Nařízení (EU) č. 650/2012 – Dědictví a evropské dědické osvědčení – Oblast působnosti – Nemovitost nacházející se v členském státě, jehož právní řád nezná odkaz ‚per vindicationem‘ – Odmítnutí uznat věcněprávní účinky takového odkazu“

Ve věci C-218/16,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 267 SFEU, podaná rozhodnutím Sąd Okręgowy w Gorzowie Wielkopolskim (okresní soud ve Velkopolském Hořově, Polsko) ze dne 8. března 2016, došlým Soudnímu dvoru dne 19. dubna 2016, v řízení, jehož zahájení navrhla

Aleksandra Kubicka

za přítomnosti:

Przemysław Bac, jednající jako notářka,

SOUDNÍ DVŮR (druhý senát),

ve složení M. Ilešič, předseda senátu, A. Rosas, C. Toader (zpravodajka), A. Prechal, a E. Jarašiūnas, soudci,

generální advokát: Y. Bot,

vedoucí soudní kanceláře: M. Aleksejev, rada,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 1. března 2017,

s ohledem na vyjádření předložená:

- za Przemysławu Bac, jednající jako notářka, M. Margońskim, zastępca notarialny,
- za polskou vládu B. Majczynou a M. Nowakem, jakož i S. Żyrek, jako zmocněnci,
- za německou vládu T. Henzem, J. Möllerem a M. Hellmannem, jakož i J. Mentgen, jako zmocněnci,
- za řeckou vládu E. Tsaousi a A. Magrippi, jako zmocněnkyněmi,
- za španělskou vládu V. Ester Casas a S. Jiménez Garcíou, jako zmocněnci,

* Jednací jazyk: polština.

- za maďarskou vládu M. Z. Fehérem a G. Koósem, jakož i M. Tátraí, jako zmocněnci,
  - za Evropskou komisi M. Wilderspinem a A. Stobiecka-Kuik, jako zmocněnci,
- po vyslechnutí stanoviska generálního advokáta na jednání konaném dne 17. května 2017,
vydává tento

Rozsudek

- 1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu čl. 1 odst. 2 písm. k) a l) a článku 31 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 650/2012 ze dne 4. července 2012 o příslušnosti, rozhodném právu, uznávání a výkonu rozhodnutí a přijímání a výkonu veřejných listin v dědických věcech a o vytvoření evropského dědického osvědčení (Úř. věst. 2012, L 201, s. 107).
- 2 Tato žádost byla podána v rámci řízení zahájeného na návrh A. Kubické u notáře se sídlem ve Słubicích (Polsko) ve věci sepsání závěti v podobě veřejné listiny obsahující odkaz „per vindicationem“.

Právní rámec

Unijní právo

- 3 Znění bodů 7, 8, 15, 18, 19 a 37 odůvodnění nařízení č. 650/2012 je následující:
  - „(7) Je třeba usnadnit řádné fungování vnitřního trhu odstraněním překážek volného pohybu osobám, které se v současnosti potýkají s obtížemi při uplatňování svých práv v souvislosti s dědictvím, jež má přeshraniční dopady. V evropském prostoru práva musí být občanům umožněno předem uspořádat své dědictví. Práva dědiců a odkazovníků, dalších osob zůstaviteli blízkých a věřitelů zůstavitele musí být účinným způsobem zaručena.
  - (8) Toto nařízení by za účelem dosažení uvedených cílů mělo shromáždit pravidla o příslušnosti, rozhodném právu, uznávání — nebo případně přijímání —, vykonatelnosti a výkonu rozhodnutí, veřejných listin a soudních smírů a o vytvoření evropského dědického osvědčení.
- [...]
- (15) Toto nařízení by mělo umožňovat vznik práva k nemovitému nebo movitému majetku nebo přechod takového práva děděním podle práva rozhodného pro dědění. Nemělo by však mít dopad na omezený počet (*numerus clausus*) věcných práv podle vnitrostátního práva určitých členských států. Členský stát by neměl mít povinnost uznat věcné právo ve vztahu k majetku, který se nachází na jeho území, pokud jeho právní řád příslušné věcné právo nezná.
- [...]
- (18) Požadavky pro zápis práva k nemovitému či movitému majetku do příslušného rejstříku by měly být z oblasti působnosti tohoto nařízení vyloučeny. Proto právo členského státu, kde je rejstřík veden (pro nemovitý majetek *lex rei sitae*), určí, za jakých právních podmínek a jakým způsobem je zápis prováděn a jaké orgány, jako například rejstříky nemovitostí nebo notáři, jsou oprávněny kontrolovat, že všechny podmínky jsou splněny a že předložené nebo vytvořené dokumenty jsou dostatečné nebo že obsahují nezbytné informace. Příslušné orgány mohou především ověřovat, že právo zůstavitele k majetku z pozůstalosti, jež je v dokumentu předkládaném pro účel zápisu uvedeno, je právem, které je jako takové v rejstříku zapsáno nebo které je jinak prokázáno

v souladu s právem členského státu, kde je rejstřík veden. V zájmu zabránění zdvojení dokumentů by orgány provádějící zápis měly přijímat dokumenty vyhotovené příslušnými orgány v jiném členském státě, jejichž oběh je tímto nařízením předpokládán. Evropské dědické osvědčení vydané podle tohoto nařízení by zejména mělo být platným dokumentem pro zápis majetku z dědictví do rejstříku členského státu. To by však nemělo bránit tomu, aby orgány podílející se na zápisu mohly vyzvat osobu, která podává žádost o zápis, k poskytnutí doplňujících informací či předložení dokumentů, které jsou vyžadovány právními předpisy členského státu, v němž je rejstřík veden, například informací nebo dokumentů týkajících se hrazení daní. Příslušný orgán může osobě podávající žádost o zápis sdělit způsob, jak chybějící informace či dokumenty poskytnout.

- (19) Účinky zápisu práva do rejstříku by rovněž měly být vyloučeny z oblasti působnosti tohoto nařízení. Skutečnost, zda má zápis například deklaratorní nebo konstitutivní účinek, by tudíž měla být stanovena právem členského státu, v němž je rejstřík veden. Pokud tedy například podle práva členského státu, v němž je rejstřík veden, musí být nabytí práva k nemovitému majetku zapsáno do rejstříku, aby byl zajištěn účinek *erga omnes* nebo byly ochráněny právní úkony, měl by se okamžik takového nabytí řídit právem tohoto členského státu.

[...]

- (37) Aby občané mohli za úplné právní jistoty využívat výhod vnitřního trhu, mělo by jim toto nařízení umožnit, aby předem věděli, jaké právo se na jejich dědictví použije. V zájmu zamezení protichůdným výsledkům by měly být zavedeny harmonizované kolizní normy. Hlavní pravidlo by mělo zajistit, že se dědictví bude řídit předvídatelným právem, s nímž má úzkou vazbu. Z důvodu právní jistoty a s cílem zamezit štěpení dědictví by se uvedeným právem mělo řídit dědictví jako celek, tedy veškerý majetek, který je součástí pozůstalosti, bez ohledu na jeho povahu a bez ohledu na to, zda se nachází v jiném členském státě nebo ve třetím státě.“

- 4 V článku 1 tohoto nařízení se stanoví:

„1. Toto nařízení se použije na dědění majetku zemřelých osob. Nepoužije se na daňové, celní či správní věci.

2. Z oblasti působnosti tohoto nařízení jsou vyloučeny:

[...]

k) povaha věcných práv; a

l) jakýkoli zápis práv k nemovitému či movitému majetku do rejstříku, včetně právních požadavků pro takový zápis, a účinky zápisu nebo neprovedení zápisu těchto práv do rejstříku.“

- 5 Článek 3 odst. 1 písm. a) uvedeného nařízení definuje „dědění“ tak, že se jím rozumí „dědění majetku zemřelé osoby, které zahrnuje jakoukoli formu přechodu majetku, práv a závazků z důvodu smrti, ať již se jedná o přechod jako projev vůle v pořízení pro případ smrti, nebo o přechod na základě dědění ze zákona.“

- 6 Článek 22 nařízení č. 650/2012, nadepsaný „Volba práva“, v odstavci 1 prvním pododstavci stanoví:

„Každá osoba si může zvolit za právo, jímž se řídí její dědictví jako celek, právo státu, jehož je státním příslušníkem v době uskutečnění této volby nebo v době smrti.“

7 Článek 23 tohoto nařízení, nadepsaný „Oblast působnosti rozhodného práva“, v odstavci 1 a odst. 2 písm. b) a e) stanoví:

„1. Právem určeným podle článku 21 nebo článku 22 se řídí dědictví jako celek.

2. Tímto právem se řídí zejména:

[...]

b) určení oprávněných osob a jejich příslušných podílů a povinností, které jim mohou být uloženy zůstavitelem, a určení dalších dědických práv, včetně dědických práv pozůstalého manžela či partnera;

[...]

e) přechod majetku, práv a závazků, které jsou součástí pozůstalosti, na dědice a případně na odkazovníky, včetně podmínek a účinků přijetí či odmítnutí dědictví či odkazu.“

8 V článku 31 uvedeného nařízení, nadepsaném „Přizpůsobení věcných práv“, se stanoví:

„Dovolává-li se osoba věcného práva, které jí náleží na základě práva rozhodného pro dědění, a dané věcné právo neexistuje v právním řádu členského státu, v němž se tohoto práva dovolává, bude toto věcné právo v případě potřeby a v možném rozsahu přizpůsobeno nejbližšímu rovnocennému věcnému právu v rámci právního řádu daného státu, přičemž bude zohledněn účel a zájem, které toto konkrétní věcné právo sleduje, jakož i účinky, jež jsou s ním spojeny.“

9 Kapitola VI nařízení č. 650/2012, nadepsaná „Evropské dědické osvědčení“ obsahuje články 62 až 73. Článek 62 této kapitoly stanoví:

„1. Toto nařízení zavádí evropské dědické osvědčení (dále jen ‚osvědčení‘), které se vydá za účelem použití v jiném členském státě a vyvolá účinky uvedené v článku 69.

2. Použití osvědčení není povinné.

3. Osvědčení nenahrazuje vnitrostátní dokumenty používané v členských státech pro obdobné účely. Osvědčení, které již bylo vydáno za účelem použití v jiném členském státě, nicméně vyvolává účinky uvedené v článku 69 i v členském státě, jehož orgány je vydaly v souladu s touto kapitolou.“

10 Článek 63 tohoto nařízení, nadepsaný „Účel osvědčení“, ve svých odstavcích 1 a 2 stanoví:

„1. Účelem osvědčení je jeho využití dědici, odkazovníky majícími přímá práva k dědictví a [...], kteří v jiném členském státě potřebují prokázat svůj status nebo vykonávat buď svá práva jako dědicové či odkazovníci [...].

2. Osvědčení může být zejména použito k prokázání jednoho nebo více z těchto prvků:

a) statusu nebo práv jednotlivých dědiců, popřípadě jednotlivých odkazovníků uvedených v osvědčení a jejich příslušných podílů na pozůstalosti;

b) přidělení konkrétní položky nebo položek, které jsou součástí pozůstalosti, dědici (či dědicům), popřípadě odkazovníku (či odkazovníkům), uvedeným v osvědčení;

[...]“

11 V článku 68 uvedeného nařízení, jímž se řídí obsah osvědčení, se stanoví:

„Osvědčení obsahuje následující informace v míře požadované pro účel, za nímž je vydáváno:

[...]

m) seznam práv nebo majetku příslušejících jednotlivým odkazovníkům.

[...]“

12 V článku 69 téhož nařízení, nadepsaném „Účinky osvědčení“, se stanoví:

„1. Osvědčení vyvolává účinky ve všech členských státech, aniž by se vyžadoval jakýkoli zvláštní postup.

2. Předpokládá se, že osvědčení pravdivě dokládá prvky, které byly stanoveny podle práva rozhodného pro dědění nebo podle jiného práva rozhodného pro konkrétní prvky. Předpokládá se, že osoba uvedená v osvědčení jako dědic, odkazovník, [...] je v postavení uvedeném v osvědčení nebo disponuje tam uvedenými právy či pravomocemi, přičemž uvedená práva nebo pravomoci nejsou předmětem jiných podmínek nebo omezení, než stanoví samotné osvědčení.

[...]

5. Osvědčení představuje platný dokument k zápisu majetku z pozůstalosti do příslušného rejstříku členského státu, aniž je dotčen čl. 1 odst. 2 písm. k) a l).“

Polské právo

Občanský zákoník

13 V článku 981¹ odst. 1 Kodeks Cywilny (občanský zákoník) se stanoví:

„Zůstavitel může v závěti sepsané formou notářského zápisu rozhodnout, že označená osoba nabývá předmět odkazu k okamžiku zahájení dědického řízení (odkaz ‚per vindicationem‘).“

14 Podle § 2 bodu 2 tohoto článku 981¹ může být předmětem takového odkazu zejména spoluvlastnický podíl na nemovitosti, který představuje převoditelné majetkové právo.

15 Článek 968 občanského zákoníku se týká odkazu „per condemnationem“ [(damnační odkaz)], který může zůstavitel zřídit v jakékoli přípustné formě, včetně vlastnoruční závěti. U tohoto druhu odkazu má dědic povinnost zajistit přechod práva k majetku na odkazovníka, přičemž posledně uvedená osoba rovněž může výkonu odkazu od dědice požadovat.

Notářský řád

16 Podle článku 81 Prawo o notariacie (zákon, kterým se zavádí notářský řád) ze dne 14. února 1991 (Dz. U. č. 22, částka 91), ve znění pozměněném zákonem ze dne 13. prosince 2013 (Dz. U. z roku 2014, částka 164) (dále jen „notářský řád“) je notář povinen odmítnout provést notářský úkon, který je v rozporu s právními předpisy.

- 17 Z článku 83 § 2 notářského řádu vyplývá, že osoba, jíž notář odmítl provést notářský úkon, může proti tomuto odmítnutí podat stížnost. Tato stížnost je nejprve předložena notáři, jenž odmítl provést úkon, který může rozhodnout o její opodstatněnosti a daný úkon provést. Avšak pokud notář stížnosti nevyhoví, posoudí věc Sąd Okręgowy (okresní soud, Polsko) místně příslušný podle sídla notářské kanceláře.

Skutkový stav v původním řízení a předběžná otázka

- 18 A. Kubicka, polská státní příslušnice s bydlištěm ve Frankfurtu nad Odrou (Německo), uzavřela manželství s německým státním příslušníkem a z tohoto manželství má dvě dosud nezletilé děti. Manželé jsou spoluvlastníky (každý z nich vlastní polovinu) pozemku ve Frankfurtu nad Odrou, na němž je postaven jejich rodinný dům. A. Kubicka se obrátila na notářský úřad se sídlem ve Słubicích (Polsko), aby zde sepsala svou závěť.
- 19 A. Kubicka chtěla, aby součástí její závěti byl odkaz „per vindicationem“, který lze platně zřídit podle polského práva a podle něhož by byl za odkazovníka určen její manžel a předmětem odkazu by byl její spoluvlastnický podíl na nemovitosti nacházející se ve Frankfurtu nad Odrou. U zbývajících částí svého majetku spadajícího do dědictví si přála zachovat zákonnou dědickou posloupnost, podle níž budou její manžel a děti dědit rovným dílem.
- 20 Výslovně vyloučila použití běžného odkazu (odkaz „per condemnationem“), který je stanoven v článku 968 občanského zákoníku, neboť by to způsobovalo problémy v souvislosti se zastupováním jejich nezletilých dětí, které jsou oprávněnými osobami k nabytí dědictví, a vedlo by to k dodatečným nákladům.
- 21 Dne 4. listopadu 2015 notářský tajemník odmítl sepsat závěť obsahující odkaz „per vindicationem“, jak požadovala A. Kubicka, z toho důvodu, že zřízení závěti, jejíž součástí by byl takový odkaz, je v rozporu s německými právními předpisy a judikaturou, které se týkají věcných práv a katastru nemovitostí, jež je třeba podle jeho názoru zohlednit podle čl. 1 odst. 2 písm. k) a l), jakož i článku 31 nařízení č. 650/2012, a že takový úkon by byl tudíž protiprávní.
- 22 Uvedený tajemník upřesnil, že v Německu lze odkazovníka zapsat do katastru nemovitostí pouze na základě notářského zápisu o smlouvě o přechodu vlastnického práva k nemovitosti mezi dědici a odkazovníkem. Cizí odkazy „per vindicationem“ jsou v Německu předmětem přízpusobení podle článku 31 nařízení č. 650/2012 a jsou zde považovány za odkazy „per condemnationem“. Tento výklad podle notářského tajemníka vychází z odůvodnění německého zákona, kterým se provádí nařízení č. 650/2012 [Internationales Erbrechtsverfahrensgesetz (zákon o mezinárodním dědickém řízení) ze dne 29. června 2015, BGBl I, s. 1042].
- 23 Dne 16. listopadu 2015 podala A. Kubicka podle článku 83 notářského řádu notáři pověřenému sepsáním závěti stížnost proti rozhodnutí, jímž bylo odmítnuto sepsání závěti obsahující uvedený odkaz „per vindicationem“. Uváděla, že ustanovení nařízení č. 650/2012 je třeba vykládat autonomně a že v podstatě žádné z jeho ustanovení neodůvodňuje omezení dědického statusu takovým způsobem, jenž by ospravedlňoval neuznání věcněprávních účinků odkazu „per vindicationem“.
- 24 Jelikož stížnosti, kterou podala A. Kubicka u notáře, nebylo vyhověno, podala žalobu u Sąd Okręgowy w Gorzowie Wielkopolskim (okresní soud ve Velkopolském Hořově, Polsko).
- 25 Předkládající soud má za to, že podle čl. 23 odst. 2 písm. b) a e) a čl. 68 písm. m) nařízení č. 650/2012 se na odkaz „per vindicationem“ vztahuje oblast působnosti práva rozhodného pro dědictví, avšak táže se, v jakém rozsahu může právo použitelné v místě, v němž se nachází nemovitost, která je předmětem tohoto odkazu, omezit věcněprávní účinky odkazu „per vindicationem“, které jsou stanoveny právem rozhodným pro dědění, jež bylo zvoleno.

- 26 Vzhledem k tomu, že podle čl. 1 odst. 2 písm. k) nařízení č. 650/2012 je „povaha věcných práv“ vyloučena z oblasti působnosti uvedeného nařízení, nemohou odkazy „per vindicationem“, které upravuje dědické právo, zakládat věcná práva, která *lex rei sitae* odkázané věci nezná. Je však třeba určit, zda totéž ustanovení rovněž z oblasti působnosti tohoto nařízení vylučuje i možné důvody nabytí věcných práv. V tomto ohledu má předkládající soud za to, že otázka nabytí věcných práv odkazem „per vindicationem“ spadá výlučně do působnosti práva rozhodného pro dědění. Polská právní nauka zaujímá v této věci stejné stanovisko, avšak v důvodové zprávě k návrhu zákona o mezinárodním dědickém řízení, kterým se mění ustanovení týkající se dědického osvědčení a některá další ustanovení [Gesetzesentwurf der Bundesregierung, BT-Drs. 17/5451 ze dne 4. března 2015], se uvádí, že německé právo nemusí v rámci nařízení č. 650/2012 uznávat odkaz „per vindicationem“ vydaný na základě závěti učiněné podle práva jiného členského státu.
- 27 Předkládající soud, který odkazuje na čl. 1 odst. 2 písm. l) téhož nařízení, si rovněž klade otázku, zda může mít právo rejstříku dopad na účinky odkazu z hlediska dědictví. V této souvislosti upřesňuje, že pokud bude uznáno, že odkaz má věcněprávní účinky v oblasti dědictví, řídit by se právem členského státu, v němž je veden takový rejstřík, pouze způsob prokazování účinků nabytí děděním a toto právo by nemohlo mít vliv na nabytí jako takové.
- 28 Předkládající soud má tedy za to, že výklad článku 31 nařízení č. 650/2012 závisí rovněž na tom, zda má členský stát místa, v němž se nachází odkázaná věc, která je předmětem odkazu, možnost zpochybnit věcněprávní účinky tohoto odkazu, které vyplývají z dědického práva, které bylo zvoleno.
- 29 Za těchto podmínek se Sąd Okręgowy w Gorzowie Wielkopolskim (okresní soud ve Velkopolském Hořově) rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžnou otázku:

„Musí být čl. 1 odst. 2 písm. k) a l) nebo článek 31 nařízení [č. 650/2012] vykládány v tom smyslu, že tato ustanovení umožňují odmítnout uznání věcněprávních účinků odkazu ‚per vindicationem‘ (*legatum per vindicationem*), stanovených dědickým statutem, pokud se tento odkaz týká vlastnického práva k nemovitosti nacházející se v členském státě, jehož právní řád nezná institut odkazu s přímým věcněprávním účinkem?“

K předběžné otázce

K přípustnosti

- 30 Německá a maďarská vláda namítají nepřipustnost předběžné otázky z důvodu její hypotetické povahy.
- 31 Podle ustálené judikatury je postup upravený článkem 267 SFEU nástrojem spolupráce mezi Soudním dvorem a vnitrostátními soudy, který posledně uvedeným soudům svěřuje odpovědnost posoudit s ohledem na konkrétní okolnosti věci jak nezbytnost rozhodnutí o předběžné otázce pro vydání jejich rozsudku, tak relevanci otázek, které kladou Soudnímu dvoru. (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 3. dubna 2014, Weber, C-438/12, EU:C:2014:212, bod 34, a rozsudek ze dne 2. března 2017, Pérez Retamero, C-97/16, EU:C:2017:158, bod 20 a citovaná judikatura).
- 32 V této souvislosti je odmítnutí rozhodnout o předběžné otázce podané vnitrostátním soudem možné pouze tehdy, pokud je zjevné, že žádaný výklad unijního práva nemá žádný vztah k realitě nebo předmětu sporu v původním řízení, jestliže se jedná o hypotetický problém nebo také pokud Soudní dvůr nedisponuje skutkovými nebo právními poznatky nezbytnými pro užitečnou odpověď na otázky, které jsou mu položeny (viz zejména rozsudek ze dne 3. dubna 2014, Weber, C-438/12, EU:C:2014:212, bod 35, a rozsudek ze dne 2. března 2017, Pérez Retamero, C-97/16, EU:C:2017:158, body 21 a 22 a citovaná judikatura).

- 33 Německá vláda má za to, že z rozhodnutí předkládajícího soudu jasně nevyplývají důvody, proč by mělo být sepsání závěti formou notářského zápisu, v jejímž případě bylo zůstavitelem zvoleno polské právo, které upravuje odkaz „per vindicationem“ týkající se nemovitosti, jež se nachází v Německu, protiprávní.
- 34 V tomto ohledu je třeba uvést, že, jak uvádí předkládající soud, v článku 81 notářského řádu se stanoví, že notář je povinen odmítnout provést notářský úkon, který by byl v rozporu s právními předpisy. Dále, jak bylo připomenuto na jednání, polské soudy měly za to, že ustanovení o odkazu „per vindicationem“ obsažená v závěti, která jsou z důvodu jejich právní konstrukce neúčinná, jsou protiprávní.
- 35 V původním řízení přitom zůstavitelka, která si podle čl. 22 odst. 1 první věty nařízení č. 650/2012 zvolila polské právo za právo rozhodné pro dědění, usiluje o to, aby byl součástí její závěti odkaz „per vindicationem“, který se týká nemovitosti nacházející se v Německu, které je členským státem, v němž nejsou uznávány věcněprávní účinky uvedeného odkazu.
- 36 Ze žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce tudíž jasně vyplývá, že výklad čl. 1 odst. 2 písm. k) a l), jakož i článku 31 nařízení č. 650/2012 je nezbytný k vyřešení sporu v původním řízení. Předkládající soud totiž musí ověřit s ohledem na toto nařízení opodstatněnost odmítnutí notáře uskutečnit notářský úkon, kterého se domáhá navrhovatelka v původním řízení, jež je odůvodněno tím, že takový úkon by byl v rozporu s německými právními předpisy.
- 37 Maďarská vláda na podporu své námitky nepřijatelnosti předběžné otázky tvrdí, že tato otázka se týká sporu, který zatím nevznikl, jelikož zůstavitelka nezemřela a německému orgánu, který je pověřen vedením katastru nemovitostí, nebyl podán příslušný návrh týkající se uvedené nemovitosti.
- 38 V tomto ohledu stačí konstatovat, že cílem nařízení č. 650/2012 je, jak vyplývá z bodu 7 jeho odůvodnění, umožnit občanům, aby si předem uspořádali své dědictví. Pouze na základě takové okolnosti, že dosud nedošlo k zahájení dědického řízení, nelze tudíž usuzovat, že položená otázka má hypotetickou povahu.
- 39 S ohledem na výše uvedené je třeba mít za to, že žádost o rozhodnutí o předběžné je přípustná.

K věci samé

- 40 Podstatou předběžné otázky předkládajícího soudu je, zda musí být čl. 1 odst. 2 písm. k) a l) a článek 31 nařízení č. 650/2012 vykládány v tom smyslu, že neumožňují orgánu členského státu odmítnout uznání věcněprávních účinků odkazu „per vindicationem“, které uznává právo rozhodné pro dědění, které si zůstavitel zvolil podle čl. 22 odst. 1 téhož nařízení, pokud je důvodem tohoto odmítnutí skutečnost, že se tento odkaz týká vlastnického práva k nemovitosti nacházející se v jiném členském státě, jehož právní řád nezná institut odkazu s přímým věcněprávním účinkem k okamžiku zahájení dědického řízení.
- 41 Na úvod je třeba připomenout, že podle znění čl. 1 odst. 1 první věty nařízení č. 650/2012 se toto nařízení použije na dědění majetku zemřelých osob. Článek 3 odst. 1 písm. a) tohoto nařízení upřesňuje, že děděním se rozumí „dědění majetku zemřelé osoby, které zahrnuje jakoukoli formu přechodu majetku, práv a závazků z důvodu smrti, ať již se jedná o přechod jako projev vůle v porizení pro případ smrti, nebo o přechod na základě dědění ze zákona“.
- 42 Je nesporné, že skutečnosti v původním řízení se týkají dědění ze závěti.
- 43 Ze znění čl. 22 odst. 1 nařízení č. 650/2012 vyplývá, že zůstavitel si může zvolit za právo, jímž se řídí jeho dědictví jako celek, právo státu, jehož je státním příslušníkem. Rovněž je třeba uvést, že v čl. 23 odst. 1 tohoto nařízení je zakotvena zásada jednoty práva rozhodného pro dědění.

- 44 Unijní normotvůrce upřesnil, jak vyplývá z bodu 37 odůvodnění uvedeného nařízení, že z důvodu právní jistoty a s cílem zamezit štěpení dědictví se uvedeným právem musí řídit dědictví jako celek, tedy veškerý majetek, který je součástí pozůstalosti, bez ohledu na jeho povahu a bez ohledu na to, zda se nachází v jiném členském státě nebo ve třetím státě. Tímto právem se podle čl. 23 odst. 2 nařízení č. 650/2012 v této souvislosti řídí zejména přechod majetku, který je součástí pozůstalosti, na dědice a případně na odkazovníky.
- 45 V tomto ohledu je v čl. 1 odst. 2 nařízení č. 650/2012 uveden výčet jednotlivých oblastí, které jsou vyloučeny z působnosti tohoto nařízení, mezi nimiž je pod písmenem k) tohoto ustanovení uvedena „povaha věcných práv“ a pod písmenem l) téhož ustanovení „zápis práv k nemovitému či movitému majetku do rejstříku, včetně právních požadavků pro takový zápis, a účinky zápisu nebo neprovedení zápisu těchto práv do rejstříku“.
- 46 Zaprvé stran otázky, zda čl. 1 odst. 2 písm. k) nařízení č. 650/2012 brání odmítnutí uznání věcněprávních účinků odkazu „per vindicationem“, které jsou stanoveny polským právem, v Německu, je třeba uvést, že tímto ustanovením je z oblasti působnosti tohoto nařízení vyloučena „povaha věcných práv“.
- 47 Uvedené ustanovení se týká, jak vyplývá z důvodové zprávy k návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady o příslušnosti, rozhodném právu, uznávání a výkonu rozhodnutí a úředních listin ve věcech dědictví a vytvoření evropského dědického osvědčení [COM(2009) 154 final, s. 5], kvalifikace majetku a práva a určení výsad držitele těchto práv.
- 48 Kromě toho spadají do působnosti tohoto ustanovení rovněž existence a počet věcných práv v právním řádu členských států (*numerus clausus*). V bodě 15 odůvodnění nařízení č. 650/2012 se totiž v tomto ohledu uvádí, že toto nařízení nemá dopad na omezený počet (*numerus clausus*) věcných práv podle vnitrostátního práva určitých členských států a že členský stát by neměl mít povinnost uznat věcné právo ve vztahu k majetku, který se nachází na jeho území, pokud jeho právní řád příslušné věcné právo nezná.
- 49 V daném případě jak odkaz „per vindicationem“ podle polského práva, tak i odkaz „per condemnationem“ podle německého práva jsou způsoby přechodu vlastnictví nemovité věci, tj., jak zdůraznil generální advokát v bodech 46 a 47 svého stanoviska, věcného práva, které oba dotčené právní řády znají. Přímý přechod vlastnického práva prostřednictvím odkazu „per vindicationem“ se tudíž týká výlučně způsobů přechodu tohoto věcného práva v případě smrti zůstavitele, který, jak je uvedeno v bodě 15 odůvodnění nařízení č. 650/2012, má toto nařízení právě umožnit, podle práva rozhodného pro dědění.
- 50 Článek 1 odst. 2 písm. k) nařízení č. 650/2012 se takových způsobů přechodu přitom netýká.
- 51 Proto je třeba konstatovat, že čl. 1 odst. 2 písm. k) nařízení č. 650/2012 je třeba vykládat tak, že brání odmítnutí uznání věcněprávních účinků odkazu „per vindicationem“, jež podle práva zvoleného zůstavitelem tento odkaz vyvolává k okamžiku zahájení dědického řízení, členským státem, jehož právní řád takový právní institut odkazu nezná.
- 52 Zadruhé stran otázky, zda čl. 1 odst. 2 písm. l) nařízení č. 650/2012 musí být vykládán v tom smyslu, že brání odmítnutí uznání věcněprávních účinků odkazu „per vindicationem“, je třeba uvést, že podle tohoto ustanovení je z oblasti působnosti tohoto nařízení vyloučen jakýkoli zápis práv k nemovitému či movitému majetku do rejstříku, včetně právních požadavků pro takový zápis, a účinky zápisu nebo neprovedení zápisu těchto práv do rejstříku.
- 53 V bodě 18 odůvodnění nařízení č. 650/2012 se v této souvislosti uvádí, že „právo členského státu, kde je rejstřík veden (pro nemovitý majetek *lex rei sitae*), určí, za jakých právních podmínek a jakým způsobem je zápis [věcného práva] prováděn“. Dále podle znění bodu 19 odůvodnění tohoto nařízení

platí, že „pokud podle práva členského státu, v němž je rejstřík veden, musí být nabytí práva k nemovitému majetku zapsáno do rejstříku, aby byl zajištěn účinek *erga omnes* nebo byly ochráněny právní úkony, měl by se okamžik takového nabytí řídit právem tohoto členského státu“.

- 54 Z toho vyplývá, jak v podstatě uvedl generální advokát v bodě 60 svého stanoviska, že jelikož se čl. 1 odst. 2 písm. l) nařízení č. 650/2012 týká pouze zápisu práv k nemovitému či movitému majetku do rejstříku, včetně právních požadavků pro takový zápis, a účinků zápisu nebo neprovedení zápisu těchto práv do rejstříku, nejsou podmínky nabytí takových práv mezi oblastmi vyloučenými z působnosti tohoto nařízení na základě tohoto ustanovení.
- 55 Tento výklad je podporován zásadou jednoty dědického práva, jež je stanovena v článku 23 nařízení č. 650/2012 a zejména v odst. 2 písm. e) uvedeného článku, v němž se stanoví, že uvedeným právem se řídí „přechod majetku, práv a závazků [...] na dědice a případně na odkazovníky“.
- 56 Takový výklad je rovněž v souladu s účelem sledovaným nařízením č. 650/2012, který je uveden v bodě 7 odůvodnění tohoto nařízení a jímž je usnadnit řádné fungování vnitřního trhu odstraněním překážek volného pohybu osobám, které chtějí uplatňovat svá práva vzniklá v souvislosti s přeshraničním dědictvím. V témže bodě odůvodnění se uvádí, že v evropském prostoru práva musí být občanům umožněno předem uspořádat své dědictví.
- 57 Pokud by bylo v tomto kontextu připuštěno, že čl. 1 odst. 2 písm. l) nařízení č. 650/2012 umožňuje, aby bylo z oblasti působnosti tohoto nařízení vyloučeno nabytí vlastnictví nemovitého majetku prostřednictvím odkazu „per vindicationem“, vedlo by to ke štěpení dědictví, jež je neslučitelné se zněním článku 23 tohoto nařízení a s jeho cíli.
- 58 Článek 1 odst. 2 písm. l) nařízení č. 650/2012 tudíž brání odmítnutí uznání věcněprávních účinků odkazu „per vindicationem“, jež tento odkaz vyvolává podle zvoleného dědického práva k okamžiku zahájení dědického řízení, v členském státě, jehož právní řád takový právní institut odkazu nezná.
- 59 Dále je třeba připomenout, že v nařízení č. 650/2012 je zakotveno vytvoření osvědčení, které má umožnit každému dědici, odkazovníku či osobě, jež má právo uvedené v tomto osvědčení, aby v jiném členském státu prokázal svou způsobilost a svá práva, a zejména přidělení konkrétní položky odkazovníku uvedenému ve zmíněném osvědčení.
- 60 Podle čl. 69 odst. 1 tohoto nařízení vyvolává osvědčení účinky ve všech členských státech, aniž by se vyžadoval jakýkoli zvláštní postup. V odstavci 2 tohoto článku se stanoví, že se předpokládá, že osoba, která je v takovém osvědčení uvedena jako odkazovník, je v postavení uvedeném v osvědčení nebo disponuje tam uvedenými právy, přičemž poslední uvedená práva nejsou předmětem jiných podmínek nebo omezení, než stanoví uvedené osvědčení.
- 61 Zatřetí stran výkladu článku 31 nařízení č. 650/2012 je třeba připomenout, že podle znění tohoto článku platí, že „[d]ovolává-li se osoba věcného práva, které jí náleží na základě práva rozhodného pro dědění, a dané věcné právo neexistuje v právním řádu členského státu, v němž se tohoto práva dovolává, bude toto věcné právo v případě potřeby a v možném rozsahu přizpůsobeno nejbližšímu rovnocennému věcnému právu v rámci právního řádu daného státu, přičemž bude zohledněn účel a zájem, které toto konkrétní věcné právo sleduje, jakož i účinky, jež jsou s ním spojeny“.
- 62 V projednávané věci je třeba konstatovat, že věcné právo, jež chce A. Kubicka převést pomocí odkazu „per vindicationem“, je vlastnickým právem k jejímu podílu na nemovitosti, jež se nachází v Německu. V této souvislosti je přitom nesporné, že německé právo zná vlastnické právo, které odkazovník takto nabývá podle polského práva.

- 63 Článek 31 nařízení č. 650/2012 se netýká způsobů přechodu věcných práv, tj. způsobů, které se uplatní na odkazy „per vindicationem“ či „per condemnationem“, ale pouze respektování obsahu věcných práv, jež je vymezeno právem rozhodným pro dědění (*lex causae*), a prosazení účinků těchto věcných práv právním řádem členského státu, v němž jsou uplatňována (*lex rei sitae*).
- 64 Pokud je tedy věcné právo, které přechází na základě odkazu „per vindicationem“, vlastnickým právem, jež je uznáváno v německém právu, nebylo třeba použít přizpůsobení podle článku 31 nařízení č. 650/2012.
- 65 Z toho vyplývá, že článek 31 nařízení č. 650/2012 brání odmítnutí uznání věcněprávních účinků odkazu „per vindicationem“, jež podle zvoleného dědického práva tento odkaz vyvolává k okamžiku zahájení dědického řízení, v členském státě, jehož právní řád tento právní institut odkazu nezná.
- 66 Vzhledem k výše uvedenému je třeba na položenou otázku odpovědět tak, že čl. 1 odst. 2 písm. k) a l), jakož i článek 31 nařízení č. 650/2012 musí být vykládány v tom smyslu, že brání odmítnutí ze strany orgánu členského státu uznání věcněprávních účinků odkazu „per vindicationem“, které uznává právo rozhodné pro dědění, které si zůstavitel zvolil podle čl. 22 odst. 1 téhož nařízení, pokud je důvodem tohoto odmítnutí skutečnost, že se tento odkaz týká vlastnického práva k nemovitosti nacházející se v tomto členském státě, jehož právní řád nezná institut odkazu s přímým věcněprávním účinkem k okamžiku zahájení dědického řízení.

K nákladům řízení

- 67 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (druhý senát) rozhodl takto:

Článek 1 odst. 2 písm. k) a l) a článek 31 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 650/2012 ze dne 4. července 2012 o příslušnosti, rozhodném právu, uznávání a výkonu rozhodnutí a přijímání a výkonu veřejných listin v dědických věcech a o vytvoření evropského dědického osvědčení musí být vykládány v tom smyslu, že brání odmítnutí ze strany orgánu členského státu uznání věcněprávních účinků odkazu „per vindicationem“, které uznává právo rozhodné pro dědění, které si zůstavitel zvolil podle čl. 22 odst. 1 téhož nařízení, pokud je důvodem tohoto odmítnutí skutečnost, že se tento odkaz týká vlastnického práva k nemovitosti nacházející se v tomto členském státě, jehož právní řád nezná institut odkazu s přímým věcněprávním účinkem k okamžiku zahájení dědického řízení.

Podpisy.